
IN MEMORIAM

Prof. dr. Guido Nonveiller
(1913–2002)

V Zemunu se je v mesecu aprilu končala življenjska pot svetovno znanega entomologa prof. dr. Guida Nonveillerja. Glede na sobivanje v bivši skupni državi, je njegovo življenjsko delo tesno povezano tudi z dogajanjem v naši, slovenski entomologiji, zato bi se radi tudi slovenski entomologi oddolžili njegovemu spominu.

Guido Nonveiller se je rodil na Reki 5. junija 1913 in tam preživel začetek otroških let. Kasneje se je družina preselila na Dunaj in po petih letih življenja v Avstriji so se vrnili v Split, kjer je Guido leta 1932 maturiral. S študijem agronomije je začel v Zagrebu in ga končal leta 1937 v Zemunu. Še istega leta se je javil za prostovoljca v španski vojni na strani socialistov in se kasneje pridružil francoskemu odporiškem gibanju proti nacizmu, do leta 1945. Po koncu vojne se je vrnil v Zemun, kjer so ga pooblastili za ustanovitev Zveznega inštituta za varstvo rastlin, ki ga je nato vodil deset let. Od leta 1947 je predaval entomologijo na Fakulteti za agronomijo v Zemunu. Kot ekspert za varstvo rastlin je delal najprej v Tunisu (1960 – 1962), nato pa pri FAO do leta 1975 v Kamerunu. Istega leta se je vrnil nazaj v Zemun, kjer se je upokojil, vendar je kljub temu aktivno nadaljeval s svojim delom, vse do smrti spomladi leta 2002, dva meseca pred svojim 89. rojstnim dnevom.

Že kot otrok se je začel zanimati za žuželke. S trinajstimi leti je v Splitu spoznal Petra Novaka, ki je bil v tistem času nestor večini raziskovalcev na območju Dalmacije, kar je tudi mlademu Guidu omogočilo spoznavanje širokega kroga ljudi. Petar Novak je v Splitu vodil Entomološki laboratorij in tu se je Guido navdušil in odločil za študij agronomije in varstva rastlin. Med študijem je zbiral entomološki material na planinah osrednjih Dinaridov, še posebno na Mosorju, Biokovu, Cincarju in Klekovači. V času študija v Zagrebu se je seznanil tudi z nemškim amaterskim entomologom Oskarjem Scheiblom in našim Egonom Pretnerjem. Kot študent je zbiral po jamah Hrvaške, severne Bosne in Slovenije jamske hrošče za Oskarja Scheibla, ki je opisal veliko novih vrst in podvrst, najdenih v teh jamah in nekatere imenoval tudi po Guidu, npr. *Anophthalmus bohiniensis nonveilleri* (Scheibel, 1933). V tem obdobju je veliko sodeloval tudi s prof. dr. Guiseppejem Müllerjem iz Trsta, za katerega je tudi zbiral hrošče, in leta 1930 je Müller opisal novo endemično vrsto hrošča z Biokova, ki jo je našel Guido, *Trechus nonveilleri* G. Müller, 1930.

Guido Nonveiller je bil po poklicu agronom, vendar se je pretežno ukvarjal s favnističnimi raziskavami hroščev in osami mravljaricami (Mutillidae). Rezultat njegovega dela je preko 70 znanstvenih del ter velika zbirka žuželk z Balkanskega polotoka, Evrope in Afrike.

Njegovo najbolj znano delo o osah mravljaricah je revizija te skupine za Afriko (1), kjer je opisal veliko novih vrst. Med hrošči so ga posebno zanimali jamski in talni, bil pa je velik poznavalec tudi drugih hroščev, še posebno skupin Trechinae, Staphylinidae, Pselaphinae (5), Cholevinae (4), Bathyscinae, Silphidae, Leiodidae in

Chrysomelidae. Plod njegovih raziskav je veliko novo odkritih vrst, ki nosijo njegovo ime, in tudi zanimivih podatkov o razširjenosti določenih endemnih vrst hroščev Balkanskega polotoka.

Dolga leta bivanja in delovanja v Dalmaciji so ga pripeljala tudi do študija zgodovine raziskav s tega območja (3).

Zelo pomemben je bil njegov prispevek pri vodenju takratnega Jugoslovanskega entomološkega društva. Lahko rečemo, da ni zamudil nobenega letnega simpozija, ki se je odvijal vsako leto v eni od tedanjih jugoslovanskih republik. Redno je imel plenarna predavanja, v katerih je spodbujal mlade entomologe k večji aktivnosti pri raziskavah in objavljanju. Vrsto let je bil tudi predsednik društva in si močno prizadeval tudi po politični poti najti tej dejavnosti pravo mesto v nekdanji skupni državi. Plod teh prizadevanj je bila skupna akcija vseh tedanjih jugoslovanskih entomologov raziskati favno pogorja Durmitor v Črni Gori, ki jo je tudi vodil. Kot dober organizator je poskrbel tudi za finančno plat teh raziskav. Rezultat raziskav, ki so bile prvenstveno namenjene entomologiji, so štiri debele knjige o živalstvu tega predela Črne Gore (2). Pri teh raziskavah so bile odkrite mnoge nove, za znanost še nepoznane vrste, od katerih nekatere nosijo ime pokojnega Guida (*Leptusa nonveilleri* in *Lathrobium nonveilleri*).

Tudi po letu 1991 je še ohranil stike s slovenskimi entomologi. Redno se je udeleževal naših jesenskih srečanj in imel tudi nekaj predavanj. Za aktivno dejavnost je dobil tudi zlati znak Slovenskega entomološkega društva.

Guida Nonveillerja bomo slovenski entomologi ohranili v lepem spominu zaradi njegovih prizadevanj za tedanjo slovensko in jugoslovansko entomologijo, še posebno tisti, ki smo ga osebno poznali, bili z njim na terenu in na skupnih simpozijih. Sočasno se mu tudi zahvaljujemo za vse drobne nasvete in ves njegov opus, ki nam je pri našem delu v veliko pomoč.

Nekaj del iz njegove bogate zapuščine:

- (1) **Nonveiller, G.**, 1978: Recherches sur les Mutillides de l'Afrique (Hymenoptera, Mutillidae), 8. Revision des genres *Ctenotilla*, *Cephalotilla* et *Pseudocephalotilla* sensu Bischoff. Inštitut za zaščito bilja, Beograd.
- (2) **Nonveiller, G.**, 1984, 1987, 1990, 1991: Fauna Durmitora. Sveska 1.–4. Crnogorska akademija nauka i umjetnosti, Titograd.
- (3) **Nonveiller, G.**, 1999: The pioneers of the Research on the Insects of Dalmatia. Hrvatski prirodoslovni muzej, Zagreb.
- (4) **Nonveiller, G., D. Pavičević in M. Popović**, 1999: Les Cholevinae des territoires de l'ancienne Yougoslavie. Zavod za zaščito prirode Srbije, Beograd.
- (5) **Nonveiller, G., D. Pavičević in M. Popović** (v pripravi): The Pselaphinae of the territory of the former Yugoslavia (Coleoptera, Staphylinidae). A faunistic survey. Zavod za zaščito prirode Srbije, Beograd.